مسأله تعدد زوجات و متعه در نظریه مدیریت امتثال

شاگرد: یکی از این مواردیکه فرمودید جزء اصول قانون اساسی است به نظر میرسد به حسب آیات، حکم آن نباید مکروه باشد. یعنی نباید مورد کراهت عموم مؤمنین باشد. ما یک حکم تعدد زوجات داریم. ما بررسی کردیم هم در خانمهایی که مؤمن هستند و هم در کشورهای مختلف و در فرهنگهای مختلف بررسی کردیم که تابع فرهنگ منطقه خاصی نباشد، تقریباً این امر برای همه زنان روی کره زمین -مگر روی کسانی که کار صورت گرفته باشد- طبع زنانهشان اقتضاء میکند که این حکم مورد کراهتشان باشد.

استاد: در روایات شواهد متعددی دارد. هم روشن است و هم شواهد دارد.

شاگرد: عرض من این است که براساس اصول قانون اساسی در اسلام میتوانیم حکم تعدد زوجات را در احکام اضطراری ببریم؟ بگوییم باید اضطرار اجتماعی ایجاد شود تا جواز تعدد زوجات برای ما محرز شود. ای زورش به این نمیرسد تا سنت و روایاتی که در این باب هست را کنار بزند؟

استاد: ببینید در اینکه عنوان مدیریت امتثال دو مرحله دارد شکی نیست. مدیریت امتثالی که اقتضاء اصلیه را در نظر میگیرد، بدون شخص. مثلاً در مدیریت امتثال میگوییم «سوم الشک» یک طبیعت دارد و میخواهیم اقتضائات آن را نگاه کنیم و مدیریت امتثال کنیم. یکی هم این است که مثلاً فردا سوم الشک است، باید چه کار کنیم. اگر بخش اولش را میخواهید، نه. یعنی به آن مرحله نرسیده که ما بتوانیم در اقتضائات، خروجی بدهیم. اما اگر الآن را میگویید، چرا، حاکم شرع در بستری میتواند یک حکمی را بکند. در آن مانعی ندارید. از چیزهای جالبی که در متعه هست این است: شرح سنن را نگاه کنید. شارح خیلی جالب میگوید. میگوید متعه از آنهایی است که شش بار متوالی تشریع شده و نسخ شده. خب ببینید وقتی یک عالم سنی میگوید شش بار تشریع شده، یعنی درک درستی از ثبوت ندارد. اینکه نسخ نیست. بلکه حاکم عالم به آن در اینجا میگوید این کار را نکنید. اما آنها میگویند که نسخ شده. اسم آن را نسخ میگذارد. درحالیکه نسخ نیست. حکم حاکم است.

بله، اگر در یک شرائطی حضرت میفرمودند که در اینجا ممنوع است، آنها میگفتند نسخ است، اما نسخ نشده بود. یعنی الآن نکنید. اگر اینطور باشد بله، بسیار وسیع است. حتی حاج آقا در درسشان میفرمودند یک فقیهی مثل شیخ جعفر میخواهد که حج را تعطیل کند. زیاد میفرمودند. آشیخ جعفر کاشف الغطاء بهخاطر وهابی ها... . حج مهمترین واجب اسلامی که «بنی الاسلام علی خمس» است، اما شما میگویید که به حج نروند؟! الآن به حکم حاکم شرع در امسال به حج نروید. ای اصلاً واجب نیست بلکه اگر حاکم عادل فقیه باشد میگوید حتی حرام است. مانعی ندارد. چرا؟ بهخاطر اینکه چیزهایی را میبینند که نزد شارع بالاتر از آن است.

پس اگر مقصود شما حکم حاکم شرع است، مانعی ندارد. اما اگر بخواهید تحویل اقتضائات بکنید و یک خروجی روشن بدهید نه، چقدر این حرف جواب دارد. سادهترین آن این است که صرف کراهت که

سبب نمی‌شود. «عَسی أَنْ تَکْرَهُوا شَیْئًا وَهُوَ خَیْرٌ لَکُمْ[1]». آیه صریحاً می‌گوید که گاهی است که شما خوشتان نمی‌آید اما در مجموع کسی که به مصالح و مفاسد آشنا است می‌بیند که «خیر لکم». در کل بشر آمار گیری کنید، چه کسی است که از عمل جراحی بدش نیاید؟! از میلیونها نفر چه کسی است که بگوید عمل برای من مهم نیست؟! هر کسی یک واهمه‌ای دارد که شکم وا ببرند و وا ار عمل جراحی کنند. اما چون کراهت دارند باید اتاقهای جراحی تعطیل شود؟! نه.

---

[1] البقره۲۱۶

بازبینی #1
ایجاد شده 7 ژوئن 2026 16:44:43 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 ژوئن 2026 16:45:22 توسط ... .